

Místní agenda 21

Řízení a kontrola ve veřejné správě

Místní agenda 21

- Kvalita veřejných služeb
- Principy trvale udržitelného rozvoje
- Strategické řízení
- Participace občanů

Vývoj Agendy 21

- Světová konference OSN
 - O životním prostředí a rozvoji
 - Rio de Janeiro
 - 1992
 - Summit Země
 - Deklarace o životním prostředí – Charta Země
 - Agenda 21
 - 178 vlád
- Výbor OSN pro trvale udržitelný rozvoj
 - 1993

Symbolika pojmu Místní agenda 21

- Místní
 - Zohlednění místních specifik, zvláštností a hodnot
- Agenda
 - Společně dohodnutý program žádoucích činností
- 21
 - Zohlednění přemýšlení v dlouhodobém časovém horizontu

Trvale udržitelný rozvoj

■ Definice

- Rozvoj umožňující uspokojovat současné potřeby lidstva bez ohrožení možnosti budoucích generací uspokojovat jejich potřeby

■ Rovnováha

- Kvalita životního prostředí
- Socioekonomický rozvoj

Problémy trvale udržitelného rozvoje

- Vyčerpávání neobnovitelných zdrojů
- Nadměrné užívání obnovitelných zdrojů a přírody
- Problém spravedlnosti
 - Mezi lidmi
 - Mezi národy
 - Vyčerpávání zdrojů průmyslovou částí světa snižuje možnosti ostatních zemí světa a potenciál budoucích generací

Principy udržitelnosti společenství

- Místní potřeby – místní zdroje
- Ochrana rozmanitosti přírody
- Dostupnost pitné vody a dostatku jídla při dostatečné kvalitě
- Možnost získat odpovídající bydlení
- Možnost získat uspokojivou práci
- Místní ekonomika různorodá a nezávislá jen na několika málo provozovatelích
- Rozvoj sídel a krajiny v souladu s urbanistickými zásadami

Principy udržitelnosti společenství

- Zdraví člověka
 - Bezpečné a zdravé životní prostředí
 - Dostupnost zdravotních služeb
 - Důraz na prevenci
- Přístup ke službám
 - Ne na úkor životního prostředí
 - Nejen pro ty, kdo vlastní auto
- Přístup k
 - Vzdělání
 - Profesionální příprava
 - Poznání a informace

Principy udržitelnosti společenství

- Participace občanů na rozhodování
- Dostupnost příležitostí k využívání volného času
- Ochrana kulturní rozmanitosti a místních zvláštností

Agenda 21

- Podrobný akční plán
- Stanovuje iniciativy v oblasti životního prostředí
- Základní jednotka společnosti
 - Místní společenství – obec
- Struktura
 - 4 části
 - 40 kapitol
 - Programové oblasti
 - Východiska
 - Cíl
 - Činnosti
- Souvislosti
 - Ekologické
 - Sociální
 - Ekonomické
 - Kulturní
 - Politické

Tématické oblasti Agendy 21

- ČÁST I. – SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ ROZMĚRY
 - Mezinárodní spolupráce při urychlování udržitelného rozvoje v rozvojových zemích a související domácí politika
 - Boj proti chudobě
 - Změna vzorů spotřeby
 - Dynamika demografického růstu a udržitelnost
 - Ochrana a podpora lidského zdraví
 - Podpora udržitelného rozvoje lidských sídel
 - Integrace životního prostředí a rozvoje do rozhodování

Tématické oblasti Agendy 21

- ČÁST II. UCHOVÁVÁNÍ A ŠETRNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJU A HOSPODAŘENÍ S NIMI VE PROSPĚCH ROZVOJE
 - Ochrana atmosféry
 - Integrovaný přístup k plánování a hospodaření s územními zdroji
 - Boj proti odlesňování
 - Péče o křehké ekosystémy: boj proti desertifikaci a suchu
 - Péče o křehké ekosystémy: udržitelný rozvoj horských oblastí
 - Podpora udržitelného rozvoje zemědělství a venkova
 - Uchování biodiverzity
 - Environmentálně šetrnější využívání biotechnologií
 - Ochrana oceánů, všech druhů moří, včetně uzavřených a částečně uzavřených moří a pobřežních oblastí a ochrana, racionální využívání a rozvoj živých zdrojů v nich
 - Ochrana kvality a zásob sladkovodních zdrojů: aplikace integrovaných přístupů k rozvoji, využívání zdrojů vody a hospodaření s nimi
 - Environmentálně šetrnější nakládání s toxickými chemickými látkami, včetně prevence nezákonné mezinárodní přepravy toxických a nebezpečných produktů
 - Environmentálně šetrnější nakládání s nebezpečnými odpady, včetně prevence jejich nezákonné mezinárodní přepravy
 - Environmentálně šetrnější nakládání s pevnými odpady a otázky související s tekutými odpady
 - Bezpečné a environmentálně šetrnější nakládání s radioaktivními odpady

Tématické oblasti Agendy 21

- ČÁST III. POSILOVÁNÍ ÚLOHY DŮLEŽITÝCH SKUPIN
 - Celosvětová opatření pro zapojení žen do udržitelného a spravedlivého rozvoje
 - Děti a mládež v udržitelném rozvoji
 - Uznání a posilování úlohy domorodých obyvatel a jejich komunit
 - Posilování úlohy nevládních organizací: partnerů pro udržitelný rozvoj
 - Iniciativy místních úřadů na podporu Agendy 21
 - Posilování úlohy pracujících a jejich odborových organizací
 - Posilování úlohy podnikání, obchodu a průmyslu
 - Vědecká a technická obec
 - Posilování úlohy zemědělců

Tématické oblasti Agendy 21

- ČÁST IV. PROSTŘEDKY IMPLEMENTACE
 - Finanční zdroje a mechanismy
 - Transfer environmentálně šetrnějších technologií, spolupráce a vytváření potenciálu
 - Úloha vědy v udržitelném rozvoji
 - Podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odborného školení
 - Národní mechanismy a mezinárodní spolupráce při vytváření potenciálu v rozvojových zemích
 - Mezinárodní institucionální uspořádání
 - Mezinárodní právní nástroje a mechanismy
 - Informace pro rozhodování
 - Zkratky
 - Poznámky k vybraným základním pojmům textu Agendy 21

Agenda 21 vs. Místní agenda 21

- Agenda 21
 - Principy trvale udržitelného rozvoje v globálním měřítku
- Místní agenda 21
 - Regionální
 - Místní
 - Vlastní strategie udržitelného rozvoje

Místní agenda 21

- 28. kap. Agendy 21
 - důraz na klíčovou úlohu
 - místních samospráv
 - místních úřadů
 - při
 - výchově společnosti
 - mobilizaci zdrojů
 - reakci na podněty veřejnosti
 - aktivní participace občanů

Aplikace Místní agendy 21

■ Proces

■ zkvalitňování

- Správy věcí veřejných
- Strategického plánování (řízení)
- Zapojování veřejnosti
- Využívání poznatků o udržitelném rozvoji

■ →zvýšení kvality života

Přínosy

- Kvalita života obyvatel
- Spokojenost obyvatel
- Kvalita životního prostředí
- Společná vize rozvoje obce
- Participace občanů
- Rozvoj demokracie
- Zachování místních hodnot
 - Kulturních, společenských, přírodních

Role územní samosprávy v rozvoji

- Regulační nástroje k činnosti v území
- Plánování
- Poskytování specifických služeb
- Správa veřejného majetku
- Informační role vzhledem k
 - Obyvatelům
 - Turistům
 - Investorům
 - Podnikatelské sféře
- Podpora spolupráce organizací
- Významný zaměstnavatel
- Významný spotřebitel

Příklady aktivit

- Obnova památek
- Podpora tradičních řemesel
- Udržitelná turistika
- Podpora vhodného podnikání
- Péče o seniory
- Rozvoj veřejných prostranství
 - Tyto činnosti jsou v souladu s Místní agendou 21 jen v případě, že jsou zahrnuty do dlouhodobé strategie

Místní agenda 21 v ČR

- Pracovní skupina pro MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj
 - 15. dubna 2004
 - předseda - ministr životního prostředí
 - místopředseda, zástupci UOSS, koordinátoři a zástupci Národní sítě Zdravých měst a MA21v obcích a regionech, akademická sféra a NNO
- Projekt Rady vlády pro udržitelný rozvoj v ČR
 - 2005
- Místní společenství
 - 4 respektive 5 kategorií
- 21 kritérií
- 25 ukazatelů

Kategorie uchazečů (od 2010)

- Malá obec - do 2000
- Obec
- Statutární město s městskými obvody nebo městskými částmi
- Mikroregion
- Kraj
- Ostatní - pouze v kategorii "Zájemci"

Kritéria Místní agendy 21

- Zájemci
 - 3 kritéria - formální
- Skupina D
 - Organizační struktura
 - Aktivní zapojování veřejnosti do plánování a rozhodování
 - 1/2 akce ročně
 - Prezentace činností a výstupů MA 21
 - Partnerství veřejné správy, občanů a podnikatelského sektoru
- Skupina C
 - Oficiální orgán samosprávy
 - Oficiálně schválený dokument k MA 21
 - Osvěta k udržitelnému rozvoji
 - Sledování a hodnocení procesu MA 21
 - Finanční podpora aktivit MA 21
 - Pravidelné veřejné fórum TUV
- Skupina B
 - Strategie udržitelného rozvoje města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy udržitelného rozvoje
 - Existence dílčích koncepcí
 - Systematická finanční podpora ze strany samosprávy
 - Získávání externích zdrojů
 - Stanovení a sledování vlastních indikátorů
 - Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů
 - Certifikované proškolení koordinátora
 - Výměna zkušeností z praxe v oblastech MA 21
- Skupina A
 - Oficiální orgán samosprávy pro udržování stavu udržitelného rozvoje
 - Management kvality ve veřejné správě (ISO, CAF, EMS, EMAS)
 - Praktické uplatnění principů udržitelného rozvoje

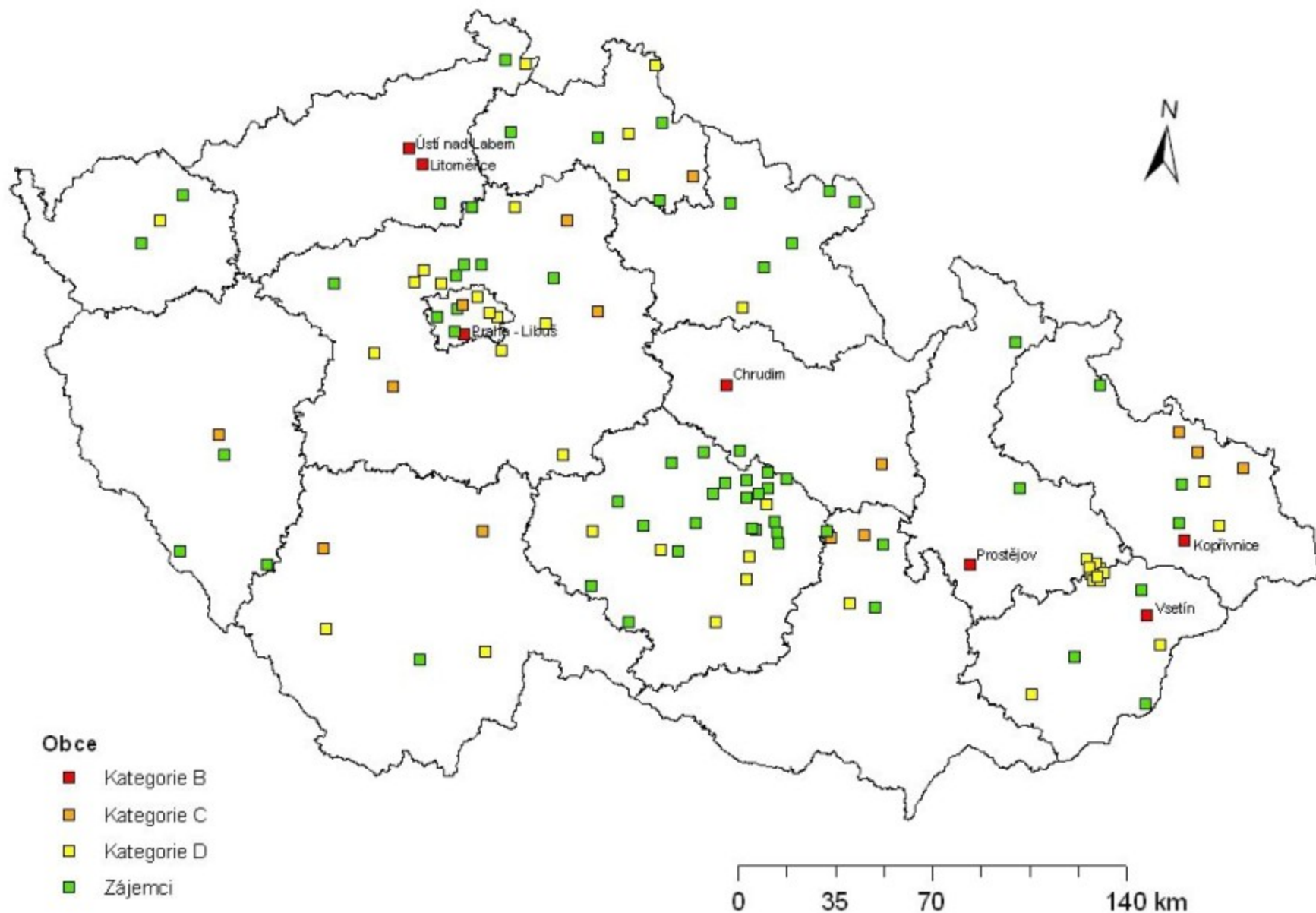
Spektrum zapojení

MANIPULACE	Zainterесované osoby (podílníci) netuší o plánech a rozhodnutích, které je ovlivňují, vůbec nic
OZNÁMENÍ	Zainterесované osoby (podílníci) jsou obeznámené s plány a rozhodnutími, které je ovlivňují
INFORMACE	Zainterесované osoby (podílníci) jsou obeznámené s plány a rozhodnutími, které je ovlivňují a jsou jim k nim poskytovány informace
KONZULTACE	Se zainterесovanými osobami (podílníky) se o plánech a rozhodnutích, které se jich týkají, diskutuje. Jejich názory se berou v úvahu, ale konečné rozhodnutí dělá někde jiný.
ZAPOJENÍ	Zainterесované osoby (podílníci) jsou zapojené do rozhodovacího procesu. Může jít o částečné nebo úplné zapojení.
PARTNERSTVÍ	Zainterесované osoby (podílníci) jsou rovnocennými partnery v rozhodovacím procesu a mají spoluzodpovědnost za výsledky a implementaci.
DELEGOVÁNÍ MOCI	Zainterесované osoby (podílníci) přebírají celou zodpovědnost za určité části projektu.
OBČANSKÁ KONTROLA	Zainterесované osoby (podílníci) mají plnou kontrolu nad zdroji, zodpovědností a rozhodovacím procesem.

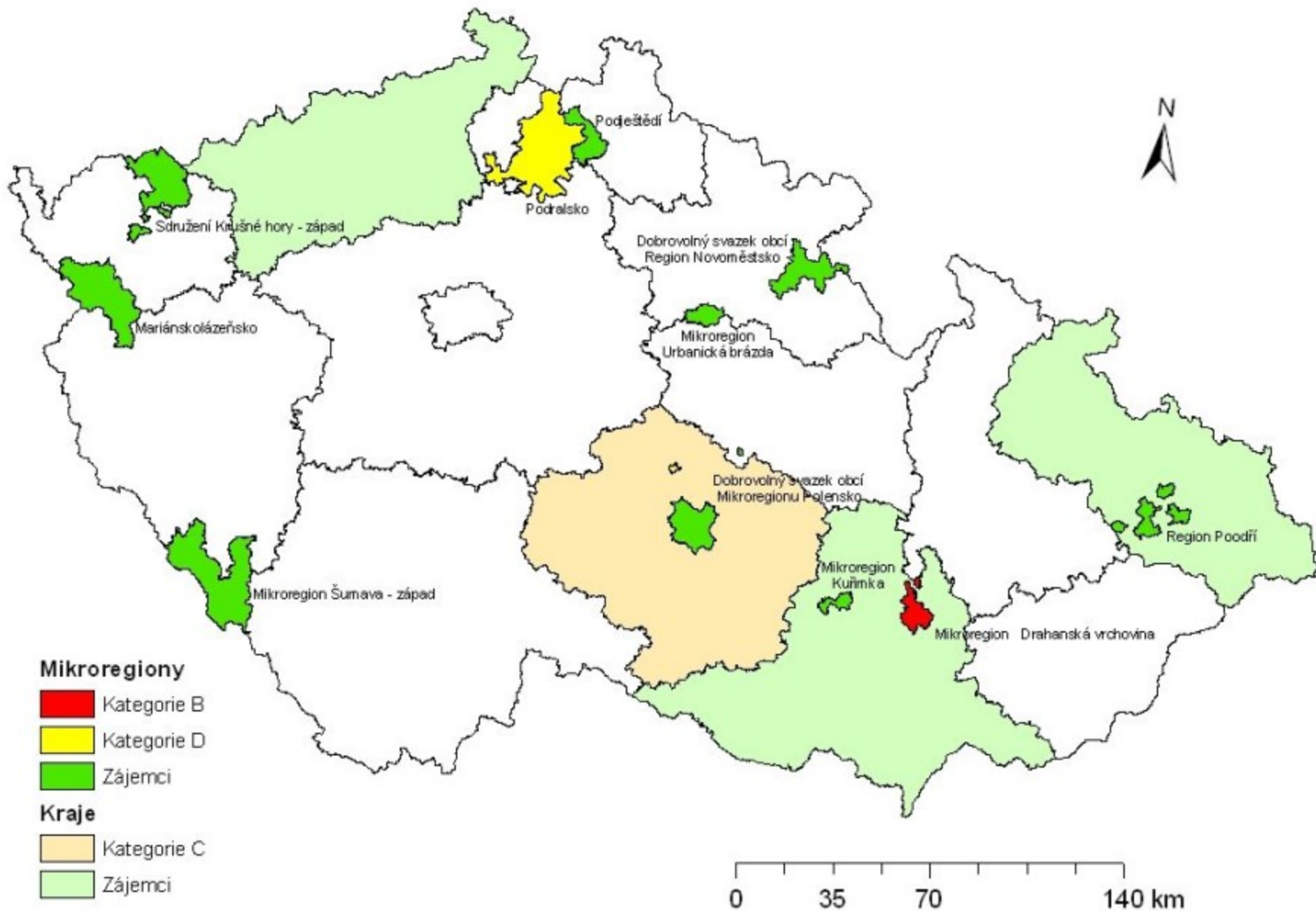
Zapojení k Místní agendě 21

- Obce
 - 120
 - Kraje
 - 4
 - Mikroregiony
 - 11
 - Další organizace
 - 14
- Zájemci
 - 60 obcí
 - 3 kraje
 - 9 mikroregionů
 - 14 dalších organizací
 - D
 - 39 obcí
 - 1 mikroregion (Podralsko)
 - C
 - 14 obcí
 - 1 kraj (Vysočina)
 - B
 - 7 obcí (Chrudim, Litoměřice, Prostějov)
 - 1 mikroregion (Drahanská vrchovina)
 - A

Přehled MA21 v ČR v roce 2009 – obce

Přehled MA21 v ČR v roce 2009 – regiony

Národní síť zdravých měst ČR

- Příklad síťové spolupráce
- Projekt Zdravé město (WHO Healthy Cities Project)
 - 1988
 - OSN & Světová zdravotní organizace (WHO)
 - 1300 Zdravých měst v 31 zemích
 - Součástí Evropské kampaně udržitelných měst a obcí (Aalborgská charta)
 - Realizace
 - Místní Agendy 21
 - LEHAP (místní akční plán zdraví a životního prostředí)
 - Good Governance - dobrá správa věcí veřejných
- NSZM ČR
 - 1994 – 11 zakládajících měst
 - 90 členů
 - 2 kraje (Vysočina, Jihomoravský)
 - 18 mikroregionů
 - 69 obcí
 - 1 organizace – Centrum inovací a rozvoje

Problémy spojené s Místní agendou 21

- Formálnost
- Krátkodobá perspektiva
- Podcenění participace veřejnosti
- Omezená kapacita životního prostředí

Charta občana

- Ministerstvo vnitra
- Odbor modernizace veřejné správy
- 2005 - 2006
- Cílem charty
 - zkvalitnit výkon správních činností a veřejných služeb na těch pracovištích, která přicházejí bezprostředně do styku s občany
 - seznámit občana - uživatele
 - se způsobem jakým bude služba poskytnuta
 - co je uživateli garantováno
 - co se stane, pokud garantované závazky poskytovatele nebudou dodrženy

Klíčové prvky charty

- lepší porozumění potřebám a očekávání občanů
- hodnocení úřadů z pohledu občanů
- vedení dialogu s občanem
- vyřizování stížností
- nastavení standardů veřejných služeb

Příklady typů organizací

- městské úřady
- krajské úřady
- knihovny
- organizace sociálních a komunitních služeb

Obsah dokumentu Charty

- základní údaje o úřadu nebo organizaci
- údaje o tom, komu je poskytovaná služba určena
- označení budovy, místnosti, hodiny určené veřejnosti
- závazné lhůty a standardy kvality
- informace o pracovnících
- jaké nutné údaje musí poskytnout organizaci uživatel služby
- informace o způsobu řešení případných problémů

Organizace zapojené do projektu

■ Dobrovolnost

- MěÚ Chomutov
- MěÚ Pelhřimov
- MěÚ Vsetín
- Česká asociace pečovatelské služby

- Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady
- Domov důchodců Luhačovice
- Knihovna Jiřího Mahena, Brno
- Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Zlínského kraje
- Dopravní podnik hl. m. Prahy

Balanced Scorecard

- počátek 90. let 20. stol.
- David Norton a Robert Kaplan
- Projekt
 - „Měření výkonnosti podniku budoucnosti“
 - 1990
- Cíl
 - Zlepšit proces strategického plánování
 - Prostřednictvím KPI
 - Key Performance Indicators
 - Určení kritických faktorů úspěšnosti

Balanced Scorecard

- Mechanismus k realizaci strategie
 - X nástroj pro tvorbu strategie

- Scorecard organizace
 - nejen výsledek
 - i jednotlivé kroky k němu vedoucí

- Balanced
 - Vyváženost
 - cílů krátkodobých a dlouhodobých
 - měřítek finančních a nefinančních
 - indikátorů ex-ante a ex-post
 - faktorů vnitřních a vnějších

Perspektivy BSC

- Finanční
- Zákaznická
- Procesní (interní)
- Potenciálu (učení se a růst)

Strategická mapa

- Schématické znázornění strategie organizace
- Propojení jednotlivých cílů příčinnými vztahy
- Zohledňuje vztah
 - Příčina a důsledek
- Cíle řazeny k jednotlivým perspektivám

KPI

■ Finanční

- Cash flow
- Míra návratnosti investic
- Hospodářský výsledek
- Výnosnost kapitálu
- Čistý příjem z majetku
- Čistý měsíční příjem
- Přidaná hodnota

■ Zákaznické ?

- Počet získaných zákazníků
- Demografická struktura

■ Procesní

- Počet aktivit
- Míra využitých příležitostí
- Míra využití vybavení
- Environmentální kompatibilita
- Zmetkovost

■ Potenciálu

- Míra investic
- Míra nemocnosti
- Kariérní postup
- Obrat zaměstnanců
- Gender

Segmentace klientů obce

- Občané
- Podnikatelé
- PO
- Úředníci
- Kraje
- Stát

Aplikace BSC

- Stanovení mise a vize
- Strategická témata a perspektivy rozvoje
- Strategické cíle
- Měřítko
- Cílové hodnoty
- Strategické akce (akční plány)
- Eskalace BSC
 - Různé úrovně organizace